

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

ANALYSING THE FINANCIAL STABILITY OF DOMESTIC ENTERPRISES UNDER CONDITIONS OF UNCERTAINTY

В умовах невизначеності, зумовленими, перш за все, військовою агресією росії та введенням військового стану, система фінансово-економічної безпеки суб'єктів господарювання є одним з головних елементів стратегічного управління. Необхідність вирішення проблем, з якими зіткнулися вітчизняні підприємства внаслідок кризи, актуалізувала питання оцінки фінансового стану, одним з головних індикаторів якого є фінансова стійкість підприємств. Тому у статті розглянуто теоретичні підходи до визначення поняття "фінансова стійкість підприємств", виокремлено сутність категорії та значення для підприємств. Побудовано організаційну модель аналізу фінансової стійкості. Узагальнено негативні фактори впливу на фінансову стійкість підприємств. Проведено аналіз фінансової стійкості підприємств України за 2013–2022 рр., а саме проаналізовано динаміку основних показників фінансової стійкості, таких як коефіцієнт автономії, довгострокового залучення позикових коштів, короткострокової заборгованості. За результатами проведеного аналізу виявлено, що для підприємств України характерний низький рівень фінансової стійкості. Визначено пріоритетні завдання господарюючих суб'єктів для збереження фінансової стійкості в умовах військового стану.

Ключові слова: фінансова стійкість, аналіз, внутрішні та зовнішні загрози, показники фінансової стійкості, коефіцієнт автономії, ліквідність, платоспроможність.

Under conditions of uncertainty, caused primarily by Russia's military aggression and the introduction of martial law, the system of financial and economic security of economic entities is one of the main elements of strategic management. The necessity of solving the problems faced by domestic enterprises as a result of the crisis has actualised the issues of assessing the financial condition, one of the main indicators of which is the financial stability of enterprises. Therefore, the article considers theoretical approaches to the definition of the concept of "financial sustainability of enterprises", highlights the essence of the category and its importance for enterprises. The author's definition of financial stability as a generalised indicator of financial condition assessment, reflecting the ability of the enterprise to function and develop under the influence of numerous risks, to meet certain obligations, guaranteeing itself stable profitability, liquidity and solvency is formed. The organisational model of analysis of financial stability of domestic enterprises is constructed. The negative factors of influence on the financial stability of enterprises in the context of large, medium and small enterprises are generalised. In particular, they include increase in fuel prices, loss of customers due to change of location, supply disruption, loss of employees, production facilities in the occupied territories, destruction of the enterprise, etc. The analysis of financial stability of enterprises of Ukraine for 2013–2022 has been carried out, namely the dynamics of the main indicators of financial stability, such as the autonomy ratio, long-term borrowing, short-term debt has been analysed. The analysis of absolute and relative indicators of the enterprises indicates the insufficiency of own working capital to ensure their activities and reduce financial stability. According to the results of the analysis it was revealed that the enterprises of Ukraine are characterised by a low level of financial stability. Priority tasks of economic entities for maintaining financial stability in the conditions of martial law are defined, in particular, adjusting logistics; search for new suppliers, investors, customers; entering international markets

Key words: financial stability, analysis, internal and external threats, indicators of financial stability, autonomy ratio, liquidity, solvency.

УДК 658.14

DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.10-27>

Пешков А.М.

аспірант,
Полтавський державний аграрний
університет

Лега О.В.

к.е.н., доцент,
професор кафедри обліку
і оподаткування,
Полтавський державний аграрний
університет

Peshkov Artem

Poltava State Agrarian University

Leha Olha

Poltava State Agrarian University

Постановка проблеми. Метою всіх суб'єктів підприємницької діяльності є отримання прибутку. Та все ж не завжди отримання прибутку свідчить про фінансову стійкість підприємства. І хоча прибуток є складовою власного капіталу, показник якого використовують для розрахунку показників фінансової стійкості, та все ж неспроможність погасити свої зобов'язання в результаті є визначальним. Особливо питання погашення заборгованості перед кредиторами та зберігання власної автономії в сучасних умовах є актуальним. Адже військова агресія уже третій рік створює для підприємництва умови невизначеності, основними характеристиками яких є політична нестабільність, кризові ситуації на ринках збуту, форс-мажори, постійні зміни у податковому, митному законодавстві тощо. Ці обставини актуалізують питання оцінки фінансового стану підприємства, одним з індикаторів якого є саме фінансова стійкість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питанням оцінки фінансової стійкості присвячено багато публікацій, серед яких варто виділити праці Білика М.С., Грабовецького Б.Є., Гузь М., Захаровою Н.Ю., Костенко Ю., Короленко О., Крамаренко Г., Мниха Є., Савицької Г.В., Сірко А.Ю., Перерви П.Г., Поддєрьогіна А.М., Тютюнника Ю.М., Цал-Цалка Ю., Шеремета А., Ясіновської І.Ф. та багатьох інших. Та все ж, значна кількість питань теоретичного та практичного характеру все ще залишається досить дискусійною, зокрема відсутністю однозначного трактування категорії "фінансова стійкість підприємства", визначенні єдиного підходу до алгоритму оцінки фінансової стійкості в умовах невизначеності тощо.

Так, Ясіновська І. Ф. досліджуючи підходи до визначення категорії «фінансова стійкість підприємства», наводить характеристики фінансової стійкості та фактори впливу на її рівень. Автором

також узагальнено підходи до оцінки фінансової стійкості підприємств з перспективою майбутніх досліджень у частині удосконалення методичного забезпечення аналізу показників фінансової стійкості [1].

Дослідження Захарової Н.Ю. присвячено оцінці фінансової стійкості. На думку автора, для цього можна застосувати різні підходи: стан підприємства або його фінансових ресурсів; здатність або спроможність підприємства виконувати певні зобов'язання та досягати результатів; інтегровану або узагальнену характеристику підприємства в цілому або його фінансового стану; платоспроможність, що може бути забезпечена протягом певного періоду часу та за певних умов. Авторкою описано характерні ознаки фінансової стійкості підприємства, наведено алгоритм розрахунку та окреслено значення основних показників, що використовуються для оцінки фінансової стійкості [2].

Сірко А.Ю. зазначає, що для забезпечення нормального розвитку підприємств в умовах нестабільного зовнішнього середовища необхідно проводити аналіз фінансової стійкості. В світлі цього, автор пропонує алгоритм стратегічного аналізу фінансової стійкості, розкриваючи проблеми специфічних особливостей стратегічного аналізу в цілому [3].

Перервою П.Г. та Товажнянською О.І. систематизовано фактори впливу на показники фінансової стійкості та виділено окремі їх групи, показано можливість їх взаємовпливу, взаємодії та взаємопроникнення [4].

Заслуговує на увагу стаття Костенко Ю., Короленко О., Гузь М., яка присвячена особливостям аналізу фінансової стійкості підприємств, що працюють в умовах військового стану та фінансової кризи для всіх бізнес-структур України. Результати дослідження дають можливість узагальнити особливості діяльності підприємств у воєнний час та особливості формування платоспроможності, фінансового стану, оборотності та рентабельності. У статті відображено закономірності формування основних показників фінансової стійкості та показано, як вони змінюються залежно від поведінки підприємств в умовах воєнного стану. Зокрема, розглянуто, що у воєнний час для багатьох підприємств показники фінансової стійкості знаходяться в межах нормативного діапазону заниження або завищення за умови забезпечення безпеки бізнесу, збереження робочих місць та виплати обов'язкових боргів. Практичне значення цього дослідження полягає в тому, що воно може бути використане українськими підприємствами, які вирішують продовжувати свою діяльність у воєнний час [5].

Постановка завдання. Метою статті є дослідження сутності поняття «фінансова стійкість» та аналіз показників фінансової стійкості підприємств України.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Повномасштабна агресія та бойові дії спричинили втрату ринків збуту продукції, товарів, робіт, послуг, зниження внутрішнього попиту через величезну кількість вимушених мігрантів та переселених осіб, відтік фахівців, порушення логістики та ланцюгів постачання, знищення приміщень (виробничих і складських), обладнання, транспортних засобів і т.д. Не зважаючи на це, близько 66 відсотків вітчизняних малих, середніх та мікропідприємств продовжили працювати і в умовах війни, при цьому сотні підприємств зафіксували початок своєї роботи саме в часи широкомасштабної російської агресії [6].

На рис. 1 представлено результати систематизації факторів впливу, що негативно можуть впливати на стійкість підприємств, можливі шляхи для адаптації та покращення стійкості, а також завдання на перспективу.

Зазначені шляхи адаптації та стратегічні цілі повинні застосовуватися підприємствами паралельно з періодичною оцінкою своїх можливостей, насамперед, своєю самостійності. Наприклад, залучення нових контрагентів, а, особливо, інвесторів, неможливо, якщо на 70–100% ми залежите від кредиторів. Тому підприємствам необхідно здійснювати оцінку показників фінансової стійкості.

В економічній літературі мають місце різні точки зору щодо трактування категорії «фінансова стійкість», окремі з них розглянемо.

Перерва П.Г. розкриває значення фінансової стійкості, як категорії, що піддається впливу безлічі чинників, як загальноекономічних, і специфічних кожної конкретної галузі. Під час аналізу та прогнозуванні фінансової стійкості, зазначає автор, необхідно оцінювати взаємозалежність ключових показників стійкості і діючих чинників [4].

Сірко А.Ю. дотримується точки зору, що фінансова стійкість – це його здатність функціонувати в довгостроковій перспективі, отримуючи достатньо коштів для відтворення потенціалу, виплати дивідендів та стабільного розвитку прибутку, забезпечуючи при цьому економічно обґрунтовані джерела фінансування та співвідношення активів, збалансованість грошових потоків і платежів, незважаючи на вплив внутрішніх і зовнішніх факторів [3].

На думку Ясіновської І.Ф., фінансова стійкість – це здатність функціонувати і розвиватися, зберігаючи свою здатність до самозабезпечення в межах допустимого рівня ризику [1].

Пігуль Н.Г. головну суть фінансової стійкості визначає як здатність стабільно функціонувати та розвиватися, враховуючи зміни у внутрішньому та зовнішньому середовищі, зберігаючи оптимальне співвідношення боргу до власного капіталу [11].

Тютюнник Ю.М визначає фінансову стійкість як здатність суб'єкта господарювання функціонувати та розвиватися, підтримуючи баланс між активами

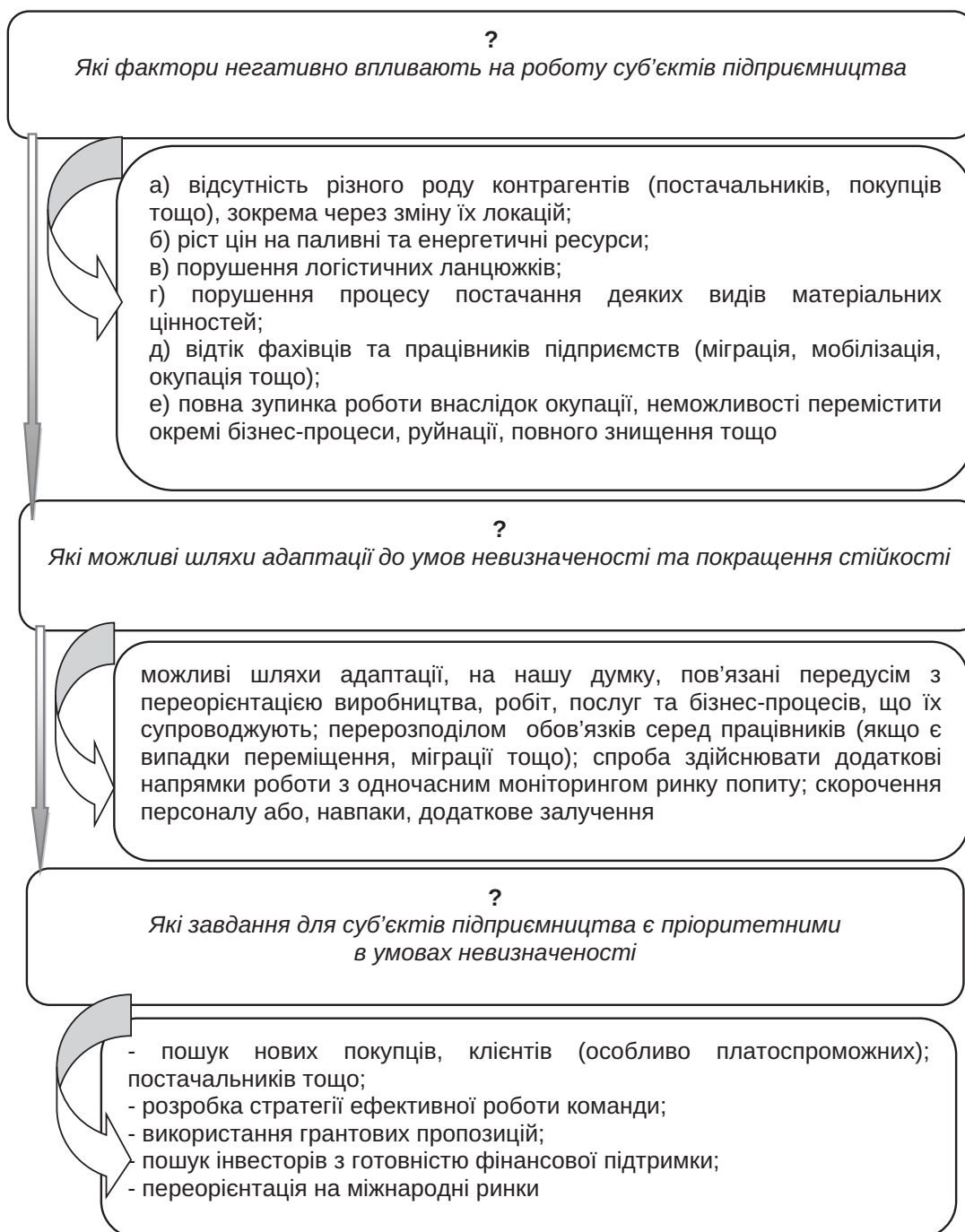

Рис. 1. Систематизація факторів впливу на фінансову стійкість підприємств в умовах невизначеності

Джерело: узагальнено на підставі даних [7–10]

та пасивами в мінливому економічному середовищі та забезпечуючи довгострокову платоспроможність та інвестиційну привабливість у межах прийнятного рівня ризику [12].

Узагальнення представлених в економічній літературі визначень фінансової стійкості дало змогу сформулювати таке визначення: фінансова стійкість – це узагальнений показник оцінки фінансового стану, який відображає здатність (спроможність) підприємства функціонувати і розвиватися під впливом численної кількості ризиків,

виконувати певні зобов'язання, гарантуючи собі стабільну прибутковість, ліквідність та платоспроможність.

Аналіз фінансової стійкості підприємства дозволяє визначити його фінансові можливості, конкурентоспроможність та перспективи розвитку – рис. 2.

Динаміку відносних показників фінансової стійкості підприємств України наведено в табл. 1.

Результати виконаних розрахунків (табл. 1) свідчать про низький рівень фінансової стійкості

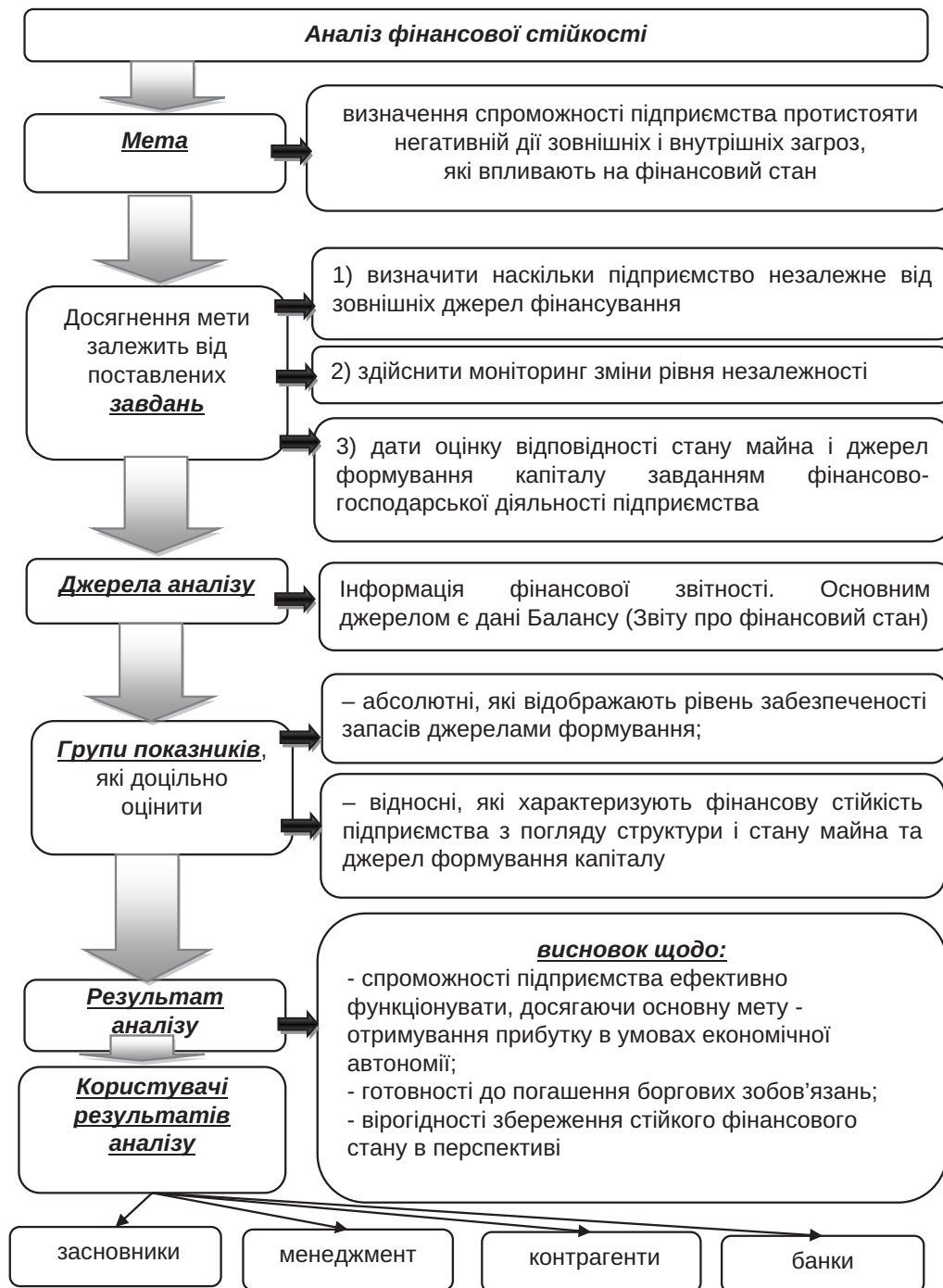

Рис. 2. Організаційна модель аналізу фінансової стійкості підприємств*

Джерело: побудовано авторами на підставі [1; 2; 3; 11; 12]

підприємств за показниками структури джерел формування капіталу. Одним із ключових показників групи коефіцієнтів фінансової стійкості є коефіцієнт автономії. Він дорівнює співвідношенню власного капіталу до підсумку балансу. Значення показника говорить про те, яку частину своїх активів господарський суб'єкт здатний профінансувати за рахунок власних ресурсів.

Зазначимо, перш за все, що протягом досліджуваного періоду у підприємствах України значення коефіцієнта автономії не відповідає

нормативному значенню і є низьким, тобто по всій сукупності підприємств спостерігається нестача власних фінансових ресурсів та прослідковується залежність від зовнішніх кредиторів (постачальників, підрядників, учасників і т.д.). Найбільший показник автономії відмічено у 2013 році 34,1%, у 2014 році – після початку війни на сході України, він суттєво знизився з 0,341 пункти до 0,247 пункти та протягом наступних років не підвищувався більше 0,29 пунктів. Після 2014 року значення коефіцієнта автономії стабілізувалося у

Динаміка показників фінансової стійкості вітчизняних підприємств за 2013–2022 рр.

Показники	Роки									
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Коефіцієнт автономії	0,341	0,247	0,283	0,245	0,247	0,249	0,269	0,263	0,292	0,271
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,659	0,753	0,717	0,755	0,753	0,751	0,731	0,737	0,708	0,729
Коефіцієнт фінансового ризику	1,929	3,048	2,528	3,085	3,052	3,016	2,717	2,797	2,421	2,686
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,518	0,328	0,396	0,324	0,328	0,332	0,368	0,357	0,413	0,372
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0,354	0,479	0,422	0,410	0,413	0,394	0,346	0,364	0,309	0,330
Коефіцієнт довгострокових зобов'язань та забезпечень	0,285	0,301	0,288	0,225	0,231	0,215	0,194	0,205	0,185	0,184
Коефіцієнт поточних зобов'язань та забезпечень	0,715	0,698	0,711	0,775	0,769	0,784	0,805	0,795	0,815	0,816

Джерело: розраховано авторами на підставі [13]

2021 році та є найвищим показником з 2013 року – 0,292 пункти. Повномасштабне вторгнення росії негативно позначилося на діяльності вітчизняних підприємств і коефіцієнт автономії знову знизився з 0,292 пунктів до 0,271 пункти.

Аналогічна динаміка спостерігається на рис. 3, де представлено значення коефіцієнта автономії в розрізі великих і малих підприємств. Всі значення протягом досліджуваного періоду є нижче нормативного, та все ж чітко прослідковується динаміка вищих показників у великих підприємств, які мають більшу вартість власного капіталу, тоді як у малих підприємств заборгованість переважає більшими темпами.

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу вітчизняних підприємств зріс з 0,695 у 2013 році

до 0,729 у 2022 році і свідчить про високий рівень фінансової залежності підприємств від кредиторів. За коефіцієнтом фінансового ризику в базовому році (2013 р.) на 1 грн власного капіталу припадало 1,93 грн. позикового капіталу, а в звітному (2022 р.) – 2,69 грн.

У цілому динаміка проаналізованих показників свідчить про зниження рівня фінансової стійкості підприємств. Зниження коефіцієнта довгострокового залучення позикових коштів з 0,354 у 2013 році до 0,330 у 2022 році (на 0,024 пункти) показує зменшення залежності підприємств від довгострокових зовнішніх джерел фінансування. Значення коефіцієнтів довгострокових та поточних зобов'язань і забезпечень характеризують структуру позикового капіталу, в якій частка

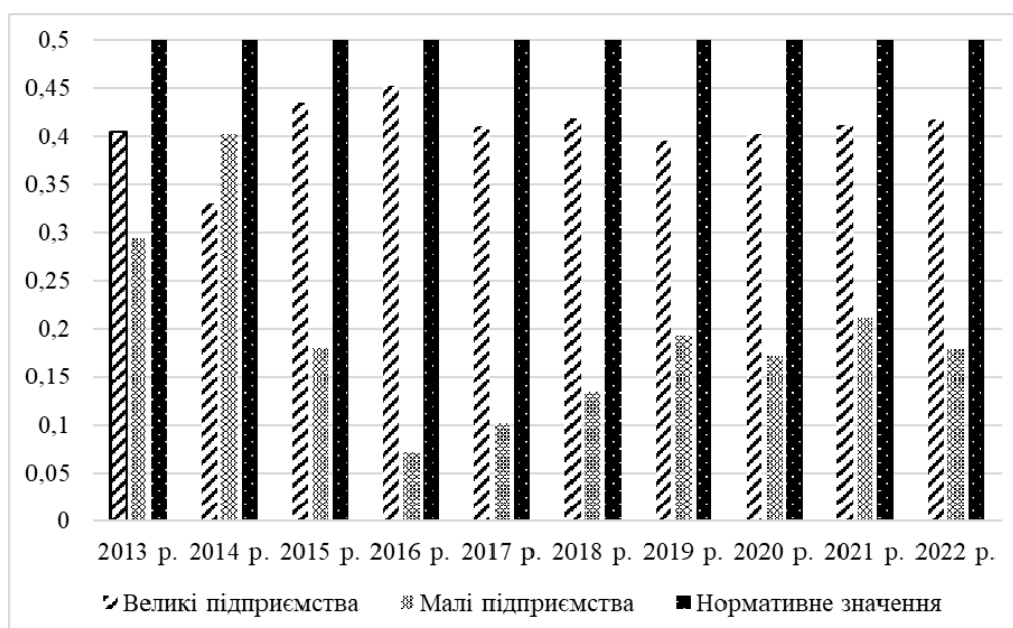

Рис. 3. Динаміка показника коефіцієнта автономії вітчизняних підприємства в розрізі великих та малих підприємств за 2013–2022 рр., пункти

Джерело: побудовано авторами на підставі [13]

довгострокових зобов'язань і забезпечень знизилася з 28,5 до 18,4% (на 10,1 пункти), а поточних зобов'язань і забезпечень відповідно підвищилася з 71,5 % до 81,6%, що в цілому позитивно впливає на оцінювання фінансової стійкості підприємств.

Костенко Ю.О., Короленко О.Б. та Гузь М.М. [5] зазначають, що для оцінки стійкості підприємств доцільно аналізувати показники ліквідності та і платоспроможності. Пов'язано це з тим, що на початку війни чимало керівників вилучили кошти із обороту з метою їх збереження, в результаті такі підприємства мають тенденцію до зниження показників ліквідності та зростання періоду погашення поточної кредиторської заборгованості. Тому в межах дослідження стану фінансової стійкості розрахуємо також показник загальної ліквідності – рис. 4.

Фактичне значення коефіцієнта загальної ліквідності по сукупності вітчизняних підприємств збільшилося на 0,09 пункти, по великих підприємствах – на 0,015 пунктів, малих – на 0,15 пунктів. Показники нижче нормативного значення ($\geq 1,0$), але близькі до нього, що вказує на задовільний рівень майнової платоспроможності підприємства.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, проведене дослідження дало змогу сформулювати висновки:

1. Дослідження сутності фінансової стійкості підприємств показало, що в економічній теорії і практиці не існує однозначної термінології щодо її визначення. Сформовано авторське визначення: фінансова стійкість – це узагальнений показник

оцінки фінансового стану, який відображає здатність (спроможність) підприємства функціонувати і розвиватися під впливом численної кількості ризиків, виконувати певні зобов'язання, гарантуючи собі стабільну прибутковість, ліквідність та платоспроможність.

2. Аналіз абсолютних та відносних показників діяльності українських представників бізнесу свідчить про те, що власного оборотного капіталу недостатньо для забезпечення операційної та фінансової стабільності компанії. Зокрема, низькі значення коефіцієнта достатності капіталу свідчать про високий ризик та низьку фінансову стійкість.

3. В умовах сьогодення, які характеризуються невизначеністю для всіх підприємств, українським підприємствам складно підтримувати достатній рівень фінансової стійкості. Незважаючи на війну, блокади місць постачання та інші ризики, більшість мікро-, малих та середніх підприємств вижили та продовжують працювати. Ключові рішення для оптимізації співвідношення їх власного та позикового капіталу та збереження платоспроможності в умовах невизначеності включають: пошук нових каналів реалізації на внутрішньому та зовнішньому ринках, переформатування напрямків бізнесу, антикризовий менеджмент, постійний моніторинг ділової активності в регіоні, проведення маркетингових досліджень на місцевих ринках (секторальна та географічна сегментація), а також консультаційна підтримка у створенні нових ланцюгів постачання та логістики [10].

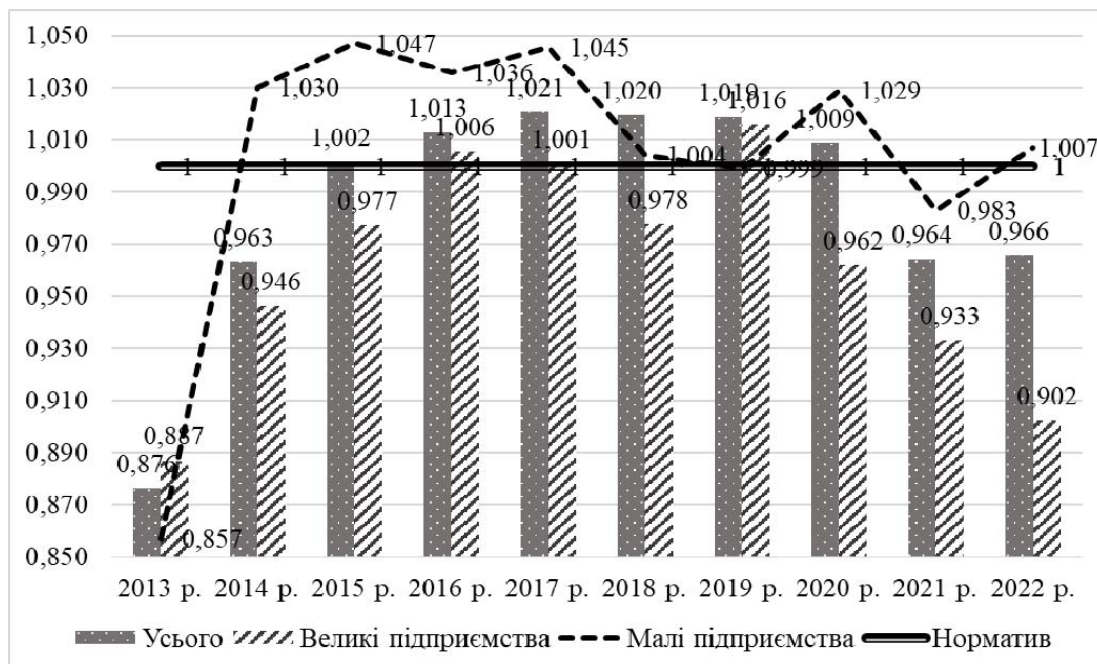

Рис. 4. Динаміка показника коефіцієнта загальної ліквідності вітчизняних підприємства за 2013–2022 рр., пункти

Джерело: побудовано авторами на підставі [13]

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Ясінювська І.Ф. Сучасні підходи до оцінки фінансової стійкості підприємств. *Європейські перспективи*. 2016. № 2. С. 169–175. URL: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/%D0%AF%D1%81%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-21.pdf> (дата звернення: 12.03.2024).

2. Захарова Н.Ю. Підходи до формування й оцінки фінансової стійкості підприємства. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2020. № 10. С. 307–315. URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/14073/1/6.pdf> (дата звернення: 12.03.2024).

3. Сірко А.Ю. Теоретико-методологічний підхід до аналізу фінансової стійкості підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. С. 134–138. URL: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/27-2-2017/28.pdf> (дата звернення: 12.03.2024).

4. Товажнянська О. І., Перерва П. Г. Класифікація факторів впливу на фінансову стійкість промислового підприємства. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/049e60f0-cc41-4461-a310-b1a9649649f0/content> (дата звернення: 12.03.2024).

5. Костенко, Ю., Короленко, О., Гузь, М. (2022). Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*, (43). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-77> (дата звернення: 12.03.2024).

6. Мікро-, малий та середній бізнес: стійкість в часи війни, потенціал для відбудови України. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/02/2/709420/> (дата звернення: 12.03.2024).

7. Дослідження стану українського бізнесу під час війни: як себе почувають середні, малі та великі компанії. URL: <https://hub.kyivstar.ua/news/doslidzhennya-stanu-ukrayinskogo-biznesu-pid-chas-vijny-yak-sebe-pochuvayut-seredni-mali-ta-velyki-kompaniyi/> (дата звернення: 12.03.2024).

8. Аналіз актуального стану та пропозиції щодо покращення умов для підприємництва в Україні. URL: <https://careerhub.in.ua/doslidzhennya-analiz-aktualnogo-stan/> (дата звернення: 12.03.2024).

9. Тривала війна стає все більш вірогідною. Яка економічна політика потрібна Україні? URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/08/14/690382/> (дата звернення 12.03.2024).

10. Пешков А.М. Сучасні фактори впливу на фінансову стійкість суб'єктів бізнесу. Актуальні проблеми сучасної науки: теоретичні та практичні дослідження молодих учених: Матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 26–27 квітня 2023 р. Полтава, 2023. С. 150–152.

11. Пігуль Н.Г., Клименко А.В. Аналіз фінансової стійкості підприємств України. *Приазовський економічний збірник*. 2019. Випуск 1(12). С. 186–190. URL: http://rev.kpi.zp.ua/journals/2019/1_12_uk/35.pdf (дата звернення: 12.03.2024).

12. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава : Видавництво ПП «Астрія», 2020. 434 с.

13. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 12.03.2024).

REFERENCES:

1. Yasinovska I.F. (2016) Suchasni pidkhody do otsinky finansovoi stiikosti pidpriemstv [Modern approaches to assessing the financial stability of enterprises]. *Yevropeiski perspektyvy* [European perspectives]. Vol. 2, pp. 169–175. Available at: <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/10/%D0%AF%D1%81%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0-21.pdf> (accessed March 12, 2024).

2. Zakharova N.Yu. (2020) Pidkhody do formuvannya y otsinky finansovoi stiikosti pidpriemstva [Approaches to the formation and assessment of financial stability of the enterprise]. *BIZNESINFORM* [BUSINESSINFORM]. Vol. 10, pp. 307–315. Available at: <http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/14073/1/6.pdf> (accessed March 12, 2024).

3. Sirko A.Yu. (2017) Teoretyko-metodolohichni pidkhid do analizu finansovoi stiikosti pidpriemstva [Theoretical and methodological approach to the analysis of financial stability of the enterprise]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu* [Scientific Bulletin of the International Humanitarian University], pp. 134–138. Available at: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/27-2-2017/28.pdf> (accessed March 12, 2024).

4. Tovazhnianska O.I., Pererva P.H. Klyasifikatsiia faktoriv vplyvu na finansovu stiikost promyslovoho pidpriemstva [Classification of factors influencing the financial stability of an industrial enterprise]. Available at: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/049e60f0-cc41-4461-a310-b1a9649649f0/content> (accessed March 12, 2024).

5. Kostenko, Yu., Korolenko, O., Huz, M. (2022). Analiz finansovoi stiikosti pidpriemstva v umovakh voiennoho stanu [Analysis of the financial stability of the enterprise under martial law]. *Ekonomika ta suspilstvo* [Economy and Society], (43). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-77> (accessed March 12, 2024).

6. Mikro-, maliy ta serednii biznes: stiikost v chasy viiny, potentsial dlia vidbudovy Ukrainy [Micro, small and medium-sized businesses: resilience in times of war, potential for rebuilding Ukraine]. Available at: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/02/2/709420/> (accessed March 12, 2024).

7. Doslidzhennia stanu ukraïnskoho biznesu pid chas viiny: yak sebe pochuvaiut seredni, mali ta velyki kompanii [The study of the state of Ukrainian business during the war: how medium, small and large companies feel]. Available at: <https://hub.kyivstar.ua/news/doslidzhennya-stanu-ukrayinskogo-biznesu-pid-chas-vijny-yak-sebe-pochuvayut-seredni-mali-ta-velyki-kompaniyi/> (accessed March 12, 2024).

8. Analiz aktualnogo stanu ta propozyzii shchodo pokrashchennia umov dlia pidpriemnytstva v Ukraini [Analysis of the current state and proposals for improving the conditions for entrepreneurship in Ukraine]. Available at: <https://careerhub.in.ua/doslidzhennya-analiz-aktualnogo-stan/> (accessed March 12, 2024).

9. Tryvala viina staie vse bilsh virohidoiu. Yaka ekonomichna polityka potribna Ukraini? [A prolonged war is becoming more likely. What economic policy does Ukraine need?] Available at: <https://www.epravda.com.ua/publications/2022/08/14/690382/> (accessed March 12, 2024).

10. Peshkov A. M. (2023) Suchasni faktory vplyvu na finansovu stiiikist subiektiv biznesu [Modern factors of influence on the financial stability of business entities]. *Aktualni problemy suchasnoi nauky: teoretychni ta praktychni doslidzhennia molodykh uchenykh: Materialy I Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii*. (Poltava, April 26–27, 2023). Poltava (in Ukrainian)

11. Pihul N.H., Klymenko A.V. (2019) Analiz finansovoi stiiikosti pidpriemstv Ukrainy [Analysis of the financial stability of enterprises of Ukraine]. *Pry-*

azovskyi ekonomichnyi zbirnyk [Pryazovskyi economic collection]. Vyp. 1(12), pp. 186–190. Available at: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/1_12_uk/35.pdf (accessed March 12, 2024).

12. Tiutiunnyk Yu. M., Dorohan-Pysarenko L. O., Tiutiunnyk S. V. (2020) Finansovyi analiz: navch. posib. [Financial analysis: a textbook.] Poltava: Vydavnytstvo PP «Astraia», 2020. 434 p. (in Ukrainian)

13. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <https://www.ukrstat.gov.ua> (accessed March 12, 2024).